МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ (КИЇВ)
ПВНЗ КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ (КИЇВ)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА (КИЇВ)
АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО (КИЇВ)
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА (КИЇВ)
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИК КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ (КИЇВ)
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РІВНЕ)
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА (ЧЕРНІГІВ)
ІНСТИТУТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ МИСТЕЦТВ УКРАЇНИ (КИЇВ)
КИЇВСЬКА МУНІЦИПАЛЬНА АКАДЕМІЯ ЕСТРАДНОГО ТА ЦИРКОВОГО МИСТЕЦТВ (КИЇВ)

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

«КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКІ ПРАКТИКИ І ПРОЦЕСИ В ДИСКУРСІ СУЧАСНОГО НАУКОВОГО ДІАЛОГУ»

20–21 березня 2025 року

Київ–2025

УДК 001.8:378.22:008(072)
Б770

Редакційна колегія: Совгира Тетяна Ігорівна, докторка культурології, доцентка, Чміль Ганна Павлівна, докторка філософських наук, професорка, Виткалов Сергій Володимирович, доктор культурології, професор, Бойко Людмила Павлівна, кандидатка педагогічних наук, професорка, Оборська Світлана Валентинівна, кандидатка мистецтвознавства, професорка, Шевель Інна Петрівна, кандидатка соціологічних наук, доцентка.

Рекомендовано до друку
Вченою радою Київського національного університету культури і мистецтв
(протокол № 13 від 27 березня 2025 р.)

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Культурно-мистецькі практики і процеси в дискурсі сучасного наукового діалогу»

Культурно-мистецькі практики і процеси в дискурсі сучасного наукового діалогу: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 20–21 березня 2025 р.) Київ : КНУКіМ, 2025. 210 с.

ISBN 978-966-602-400-1

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність поданого тексту, за правильне цитування джерел і посилання на них, а також за інші відомості, що містяться в тезах.

Роботи авторів, які не мають наукового ступеня (вченого звання), узгоджено та затверджено науковими керівниками.

Тези репрезентують погляди авторів тексту, які можуть не збігатися із позицією упорядників і редакторів.

© Київський національний університет культури і мистецтв, 2025

формування громадської думки до раціонального використання ресурсів і відповідального ставлення до виробництва та споживання. Такі заходи можуть бути ваговим доповненням до формування цифровими медіа стимулюючих впливів на поведінку незалежних суб'єктів соціотехнічних екосистем.

Список використаних джерел

1. Бойко Л., Бойко О., Гардабхадзе І. Генеративний штучний інтелект у трансформації креативних індустрій. Актуальні питання гуманітарних наук. Вип. 75, том 1, 2024. :28-34. DOI: 10.24919/2308-4863/75-1-4

2. Adner, R. Ecosystem as Structure: An Actionable Construct for Strategy. Journal of Management Vol. 43 No. 1, 2017. 39–58. DOI: 10.1177/0149206316678451

3. Hardabkhadze, I. (2023). Synthesis of digital and humanitarian technologies in the problems of managing the fashion industry transformation processes. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies Volume 13. Technology transfer: industry, energy, nanotechnology.* №3 (123), 19–33. https://doi.org/10.15587/1729-4061.2023.281174

4. Sustainable Development Goals Help Desk. Culture as a driver and mechanism for sustainable development. URL: https://sdghelpdesk.unescap.org/ru/knowledge-hub/thematic-area/kultura-dlya-ustoychivogo-razvitiya (Дата звернення 05.02.25)

ГНАТЮК АНАТОЛІЙ ВАСИЛЬОВИЧ,
народний артист України,
доцент кафедри філософської антропології,
філософії культури та культурології,
Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

РОЗВИТОК ТЕАТРУ В УМОВАХ СУЧАСНИХ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Театральне мистецтво репрезентує суспільні трансформації, виступаючи маркером змін у соціокультурному просторі. В умовах суспільних змін спостерігається поява низки театральних практик, що виходять за межі традиційних академічних форм. У багатьох країнах, зокрема в Україні, цей процес супроводжується послабленням державного впливу на театральну сферу та активізацією незалежних ініціатив. Громадянське суспільство створює нові театральні осередки, які експериментують із формою і змістом, відображаючи актуальні соціальні, політичні та культурні питання. Це спричиняє розширення жанрового спектра, розвиток документального та інтерактивного театру, що залучає глядачів до активного діалогу [4].

Американський соціолог Е. Гоффман у своїй концепції «соціальної драматургії» розглядав аналогію між театральною грою та соціальною поведінкою людини, доводячи, що кожен індивід є своєрідним актором, який контролює власну репрезентацію у суспільстві [5]. В цьому контексті театр відіграє регулювальну роль, сприяючи соціальній гармонізації, формуванню ціннісних орієнтацій та підтримці культурного діалогу, що є особливо важливим в умовах цифровізації та віртуалізації комунікацій.

Історичний розвиток театру демонструє його тісний зв'язок із соціальними процесами. Давньогрецький театр закладав основи етики, римський зосереджувався на патріотизмі,

середньовічні вистави відзначались релігійним характером, а театр епохи Відродження сприяв осмисленню нових соціальних норм. У XVIII–XIX ст. класицизм концентрувався на моральних ідеалах, а театр Просвітництва – на питаннях соціальної рівності. Сучасний театр, зберігаючи класичні традиції, трансформується під впливом новітніх мистецьких та соціальних тенденцій. Він розширює свої функції від традиційного засобу розповіді історій до інтерактивного майданчика для дискусій, експериментів із простором, художньою мовою та глядацьким досвідом. Змінюються ролі актора, режисера і глядача, порушуються кордони між сценічною дією та реальністю, що стимулює активне залучення аудиторії до процесу творення сенсів.

Соціокультурні трансформації впливають на культурне виробництво [6, С.28], в тому числі на театр, змінюючи моделі його функціонування. Відзначається тенденція до інтеграції театру з новітніми технологіями, використання цифрових платформ (YouTube, Facebook, Instagram, TikTok) для розширення аудиторії та створення мультимедійних проєктів. Водночас сучасний театр все частіше звертається до соціальних проблем, стаючи простором критичної рефлексії і майданчиком для суспільного діалогу.

Теоретики театру та дослідники мистецьких практик аналізують механізми адаптації театрального мистецтва до умов соціокультурних змін. Зокрема, у праці В. Ковтуненка «Український театр у період суспільних трансформацій» доведено, що соціальні зміни формують нові моделі функціонування театру, змінюючи його соціальні, естетичні та організаційні характеристики [2].

Яскравим прикладом еволюції театральних практик в Україні є Національний академічний драматичний театр імені Івана Франка, який залишається провідним театральним осередком Києва та віддзеркалює соціокультурні процеси. Заснований у 1920 році, він пройшов складний шлях від репертуарного театру радянського періоду до сучасного мистецького центру, що активно реагує на виклики нашого часу. У своїй діяльності театр поєднує класичні позиції з експериментальними пошуками, що відповідають тенденціям інтерактивності. У виставах все частіше порушуються теми історичної пам’яті, війни, суспільної відповідальності та морального вибору [1]. Це можна простежити у виставах за творами Лесі Українки, Тараса Шевченка, Івана Франка, де традиційні тексти осмислюються крізь призму сучасності. Сучасний репертуар театру демонструє його відкритість до нових художніх форм та міждисциплінарних підходів. Використання мультимедійних технологій, розширення сценічного простору, інтерактивна взаємодія із глядачем сприяють трансформації театральної комунікації. Важливим аспектом діяльності театру є також міжнародна співпраця, що інтегрує його в європейський культурний контекст. Особливо показовою є роль театру в умовах війни, коли мистецтво стає засобом осмислення національної ідентичності та платформою для суспільного діалогу. Театр Франка активно підтримує соціальні ініціативи, проводить благодійні вистави та залучає глядачів до обговорення актуальних тем.

Отже, театр у сучасному світі переживає еволюцію мистецьких практик, реагуючи на глобальні тенденції та суспільні виклики. Відбувається зміна форм театрального висловлювання, розширення меж глядацького досвіду та зростання ролі незалежних ініціатив. У результаті театр не лише зберігає свою актуальність, а й стає активним учасником соціального дискурсу, сприяючи переосмисленню сучасної реальності.

Список використаних джерел:

1. Головна сторінка. *Головна сторінка – Театр Франка*. URL: https://ft.org.ua/ (дата звернення: 25.02.2025).

2. Ковтуненко В. І. Український театр у період сучасних суспільних трансформацій : автореф. дис. … на здобуття наук. ступеня канд. мистецтвознавства. Київ, 2002.

3. Колісник О. В. Театр у соціокультурній динаміці сьогодення. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2016. № 11. С. 56.

4. Орлова О. І. Сучасні тенденції розвитку театру в Україні: соціологічний аспект. *Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики*. 2018. № 79. С. 20.

5. Goffman. E. Stigma: Notes on the Management of Spoiled Identity. N.Y:.Prentice- Hall. 1963.

6. Русаков С. С. Теоретична модель колообігу культури як культурологічний підхід у вивченні феноменів сучасної культури. *Питання культурології.* 2020. Вип. 36. С. 24–37. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pkl_2020_36_4

ГОЛОВАТЕНКО СОФІЯ ЄВГЕНІВНА,
бакалавр 4 року навчання групи ІМ-11,
спеціальність 034 Культурологія,
кафедра івент-менеджменту та індустрії дозвілля,
Київський національний університет культури і мистецтв
Науковий керівник: ***Шевель Інна Петрівна,***
кандидатка соціологічних наук, доцентка

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА АВТЕНТИЧНІСТЬ ПОДІЄВОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

Подієва культура України, як і в інших країнах світу, динамічно змінюється, розвивається та адаптується до внутрішніх викликів і зовнішніх факторів. Сучасна українська організаційна культура перебуває під впливом глобалізаційних процесів, які охоплюють усі сфери життя, сприяючи взаємозалежності держав і народів. Це виявляється у формуванні спільного інформаційного простору, розширенні світового ринку товарів і послуг, зростанні впливу масової культури та утвердженні культури споживання. Глобалізація також сприяє поступовому стиранню кордонів між національними державами в економічному, соціальному та культурному аспектах. Водночас цей процес загострює питання національно-культурної ідентичності та уніфікації подієвої культури. Замість того, щоб сприяти взаємозбагаченню культур у межах рівноправного діалогу, за певних обставин глобалізація може спричинити втрату унікальних національно-культурних особливостей [2, 56-57].

Активний вплив глобалізації призводить до трансформації осмислення національної подієвої культури. Подієва культура – це соціокультурний феномен, що охоплює організацію, проведення та сприйняття подій (фестивалів, виставок, концертів, форумів тощо) як важливого елементу культурного життя суспільства. Вона показує рівень розвитку івент-індустрії, взаємодію між митцями, організаторами та аудиторією, а також вплив подій на культурний простір і економіку регіону. Цей феномен має значний вплив на туризм, економіку і культурний розвиток, формуючи позитивний імідж території та сприяючи інтеграції локальної культури в глобальний контекст.

На сучасний стан подієвої культури впливає низка основних трансформаційних течій, зумовлених глобалізацією, які можуть призвести до втрати культурної ідентичності. Поширення трендів та стандартів організації заходів у західних країн часто спостерігаються у використанні на ринку івент-послуг в Україні. ISO 20121 – це добровільний міжнародний